

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXVI/119/2020
Rady Miasta Skierniewice
z dnia 18 grudnia 2020 r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021

Skierniewice, 2020

1. Wprowadzenie

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) natomiast art. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W celu realizacji powyższych działań, zostały w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wskazane zadania własne gminy, które w szczególności obejmują:

- a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- f) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto, Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 poz. 2365 ze zm.) w art. 3 wskazuje także jednostki samorządu terytorialnego jako podmioty realizujące zadania z zakresu zdrowia publicznego, które w Krajowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 poz. 1492) szczegółowo zostały wskazane, jako realizacja celu operacyjnego nr 2, dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowania ryzykownymi.

Wszystkie wskazane powyżej działania prowadzone są w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Skierniewice, ze szczególnym uwzględnieniem drugiego celu operacyjnego Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Mają one charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej realizowanych na terenie Miasta Skierniewice Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, ww. program może być modyfikowany uchwałami Rady Miasta Skierniewice.

2. Podstawy prawne

Obowiązek uchwalania corocznie niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.)

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821),

6. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 ze zm.),
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
10. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.),
11. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492),
12. Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

3. Rynek napojów alkoholowych w mieście Skierniewice

Wprowadzona w 2018 roku nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości przyznała Radzie Gminy kompetencje do określenia maksymalnej liczby zezwoleń, w miejsce dotychczasowej możliwości wskazywania maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa). Ponadto, wprowadziła obowiązek określenia liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu do 4,5% oraz piwa – zarówno w przypadku placówek handlowych (do spożycia poza miejscem sprzedaży), jak i w przypadku lokali gastronomicznych (do spożycia w miejscu sprzedaży).

Należy zaznaczyć, że liczba punktów sprzedaży piwa nie była wcześniej limitowana, co skutkowało nieuwzględnianiem punktów prowadzących sprzedaż wyłącznie takich napojów w ogólnej liczbie punktów sprzedaży. Innymi słowy, rzeczywista liczba punktów sprzedaży alkoholu ogółem była większa niż liczba limitowanych punktów sprzedaży alkoholu.

Obecnie **na terenie Miasta Skierniewice maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych** określa Uchwała Nr LI/82/2018 Rady Miasta Skierniewice z dnia 28 czerwca 2018 r. i stanowi to:

- 140 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 130 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu.

Łącznie daje to maksymalną liczbę 380 zezwoleń, w tym na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży 300, na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży 80.

Uchwała Nr LI/81/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. określa **zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasto Skierniewice** wskazując, iż punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny) jak i poza miejscem sprzedaży (placówka handlowa), nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 m od obiektów chronionych (szkół i placówek oświatowo – wychowawczych oraz obiektów sakralnych). Odległość 50 metrów mierzona jest najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych dla pieszych, z uwzględnieniem zasad ruchu drogowego od wejścia/wyjścia głównego z obiektu chronionego do wejścia do punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Na terenie Miasta Skierniewice na ostatni dzień grudnia 2019 r. funkcjonowało 98 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), dla których ogólna liczba wydanych zezwoleń wynosiła 266 oraz 37 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne), dla których ogólna liczba wydanych zezwoleń wynosiła 73.

Analiza wartości sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2016-2019 pokazuje tendencję wzrostową do 2018 r. w zakresie poziomu konsumpcji alkoholu niskoprocentowego oraz piwa, natomiast spadek w roku 2019 r. (2016 r.–21 235 359,00 zł, 2017 r.–21 911 364,00 zł, 2018 r.– 22 863 324,98 zł, 2019 r. - 22 809 340,58 zł). Z roku na rok wzrasta wartość sprzedaży alkoholu powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa (2016 r.– 5 231 199,00 zł, 2017 r. –5 739 337,00 zł, 2018 r.–5 755 801,65 zł, 2019 r. - 6 260 039,05 zł).

Nieco zmalała wartość sprzedaży alkoholu powyżej 18% w 2018 r. w stosunku do roku 2017, gdzie niepokojącym był duży wzrost w 2017 roku w stosunku do 2016 roku . Duży wzrost, bo o ponad dwa miliony złotych nastąpił w 2019 r. w stosunku do roku 2018

(2016 r. – 23 037 241,00 zł, 2017 r. – 26 324 656,00 zł, 2018 r. – 25 037 241,00 zł, 2019 r. - 27 398 593,70 zł).

Wartość sprzedaży

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,	21 235 359,00 zł	21 911 364,00 zł	22 863 324,98 zł	22 809 340,58 zł
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),	5 231 199,00 zł	5 739 337,00 zł	5 755 801,65 zł	6 260 039,05 zł
powyżej 18 % zawartości alkoholu	23 037 241,00 zł	26 324 656,00 zł	25 601 982,39 zł	27 398 593,70 zł
Razem	49 503 799,00 zł	53 975 357,00 zł	54 221 109,02 zł	56 467 973,33 zł

Liczba ważnych zezwoleń na dzień 31.12.2019 r.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy):	271	274	268	266
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne):	52	63	65	73
Razem	323	337	333	339

4. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie Miasta Skierniewice

Na dzień 31.12.2019 r. na terenie Miasta Skierniewice zamieszkiwało 47 031 mieszkańców, w tym 38 270 osób powyżej 18 r. życia.

Dane dotyczące problemów społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w mieście Skierniewice wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież
- 3) sprzedawcy punktów sprzedaży alkoholu

4.1. Wyniki badań dotyczących problemów społecznych w Skierniewicach.

Dane zostały zebrane w okresie maj-czerwiec 2019 r. Zrealizowano łącznie 463 ankiety. Zróżnicowany dobór próby do badania umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Miasta Skierniewice. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych w mieście.

4.1.1 Badania dorosłych mieszkańców Miasta Skierniewice.

W badaniu wzięło udział 110 dorosłych mieszkańców Miasta Skierniewice, wśród nich większość stanowiły kobiety (53%), zaś mężczyźni stanowili 47% badanej próby.

Najwięcej osób w próbie to osoby w wieku od 36-45 lat (33%), następnie 33% znajdowało się w przedziale wiekowym 46–55 lat, 25% osób w wieku 26-35 lat, 5% badanej społeczności miało więcej niż 65 lat, 3% próby stanowili mieszkańcy w wieku do 25 lat a 2% stanowią osoby powyżej 56-65 lat.

Jak wynika z analizy struktury wykształcenia badanej społeczności, zauważyć można, iż blisko połowa ankietowanych legitymowała się wykształceniem wyższym (42%), 38% osób posiadało wykształcenie średnie lub pomaturalne, 16% wykształcenie zawodowe, zaś 4% ankietowanych mieszkańców posiadało wykształcenie podstawowe.

36% ankietowanych mieszkańców pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy, a 34% ankietowanych pracuje w instytucjach publicznych. 6% badanych jest rolnikami. 12% respondentów prowadzi swoją własną działalność gospodarczą, 5% znajduje się na emeryturze lub rencie. Natomiast kolejne 6% pozostaje bez zatrudnienia.

Ponad połowa respondentów oceniła pozytywnie swoją sytuację materialną – 60% osób wskazało odpowiedź „dobrze”, zaś 5% odpowiedź „bardzo dobrze”. 25% osób uważa, że ich sytuacja materialna jest ani dobra, ani zła. Źle swoją sytuację materialną oceniło 7% respondentów, a 2% ankietowanych osób wskazało odpowiedź „bardzo źle”.

Osoby zamężne lub żonate stanowiły większość ankietowanych osób (67%). 13% badanej próby stanowiły osoby stanu wolnego, zaś 11% to osoby rozwiedzione, a 9% wdowy i wdowcy.

4.1.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Analizę problemu alkoholowego rozpoczęto od oszacowania skali problemu uzależnień alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców. W tym celu respondentów zapytano, czy spożywają alkohol, a jeśli tak, to jak często go spożywają. 17% ankietowanych przyznało, iż nie pije w ogóle alkoholu. Wśród osób przyznających się do spożywania alkoholu, 33% pije kilka razy w roku, 35% kilka razy w miesiącu, 10% osób kilka razy w tygodniu, a aż 5% ankietowanych spożywa alkohol codziennie.

Celem sprawdzenia, jak wyglądają wzory spożywania alkoholu w podziale na płeć, skorelowano pytanie: „Płeć” z pytaniem: „Jak często spożywa Pan/i alkohol?”. Z dokonanej analizy wynika, iż problem alkoholowy dotyczy przede wszystkim mężczyzn. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały, iż nie sięgają w ogóle po alkohol – takiej odpowiedzi udzieliło 19% kobiet i 15% mężczyzn. Kobiety sięgają po alkohol rzadziej niż mężczyźni – większość z nich deklarowała, iż spożywa napoje alkoholowe kilka razy w roku (45%) oraz kilka razy w miesiącu (34%). Natomiast mężczyźni najczęściej sięgają po alkohol: kilka razy w miesiącu (37%), kilka razy w tygodniu (21%), kilka razy w roku (17%) oraz codziennie (10%).

Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród mieszkańców jest piwo – sięga po niego, aż 60% osób. W dalszej kolejności wskazywano na: wino (57%), wódkę (42%), nalewki (29%), alkohol własnej roboty (14%), likiery (9%) oraz whisky (1%).

Ze względu na analizę skali uzależnień alkoholowych, istotne jest nie tylko to, jak często ankietowani sięgają po alkohol, ale również fakt, ile alkoholu wypijają jednorazowo. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, większość respondentów wypija jednorazowo 3 - 4 porcje alkoholu (48%), 1 - 2 porcje alkoholu wypija jednorazowo 30% ankietowanych, 12% osób spożywa od 5 do 7 porcji, zaś 8% osób od 8 do 10 porcji alkoholu. 2% osób spożywa jednorazowo 11 i więcej porcji alkoholu.

Kobiety najczęściej wypijają jednorazowo 3 - 4 porcje alkoholu (55%) oraz 1 – 2 porcje (40%). 4% kobiet jednorazowo wypija od 5 do 7 porcji alkoholu.

Mężczyźni najczęściej jednorazowo wypijają 3 – 4 porcje (41%) oraz 5 – 7 porcji (20%). 18% mężczyzn jednorazowo wypija od 1 do 2 porcji, 16% wypija od 8 do 10 porcji alkoholu, a 5% mężczyzn jednorazowo wypija 11 i więcej jednostek alkoholu.

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie dla towarzystwa (73%), dla lepszej zabawy (33%) oraz dlatego, iż lubią jego smak (30%) i pod wpływem znajomych (25%).

Znacznie rzadziej wskazywano na: próbę złagodzenia stresu (12%), próbę zapomnienia o problemach (10%), brak konkretnego powodu (9%), aby zmniejszyć objawy kaca (8%) i ze względu na pracę (1%). 1% ankietowanych wskazało również na inne powody, jednak nie podając konkretnych przykładów.

Respondenci najczęściej sięgają po alkohol u znajomych (80%) oraz w domu (59%). W dalszej kolejności wskazywano na: pub/restaurację/kawiarnię (37%), świeże powietrze (20%), pod sklepem (7%), miejsce pracy (2%) oraz inne miejsca (3%).

Poprzednie pytanie zasygnalizowało, iż mieszkańcom zdarza się spożywać alkohol w pracy. W związku z tym, zapytano ich, jak często zdarza im się taka sytuacja. 36% respondentów przyznało, iż rzadko zdarza im się spożywać alkohol w pracy. Wśród tych osób 20% robi to rzadko, 11% czasami spożywa alkohol w pracy, zaś 2% osób zdarza się to często, a 3% osób przytrafia się to bardzo często. Dane te pokazują, iż problem spożywania alkoholu w miejscu pracy jest powszechny, w związku z tym należy podjąć działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie temu zjawisku. Należy pamiętać, iż spożywanie alkoholu w miejscu pracy niesie za sobą wiele negatywnych konsekwencji i może stanowić poważne zagrożenie dla całej społeczności.

Kolejnym istotnym problemem związanym z sięganiem po alkohol jest prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, taka sytuacja zdarza się 19% respondentów. W tym 12% przytrafiło się to raz, a 7% osób zdarza się to sporadycznie. Informacje te wskazują, iż mieszkańcom zdarza się prowadzić pojazd pod

wpływem alkoholu, w związku z tym należy zwiększyć liczbę kontroli oraz rozpocząć działania profilaktyczne, uświadamiające mieszkańcom skutki tego typu zachowań.

5% ankietowanych zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

O skali problemu, może świadczyć fakt, iż aż 53% respondentów była kiedykolwiek świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 35% osób widuje rzadko takie sytuacje, 11% ankietowanych czasami jest świadkiem takiego zdarzenia, zaś 3% osób często jest świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu, 4% badanych bardzo często spotyka się z taką sytuacją.

Większość respondentów uważa, że spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka (91%). Wśród ankietowanych nie było osób, które uważałyby, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

25% ankietowanych widziało w mieście kobiety w ciąży spożywające alkohol. 52% ankietowanych nie spotkało się z taką sytuacją, a 24% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

37% mieszkańców uważa, że w Mieście Skierniewice na przestrzeni ostatnich kilku lat nie zmieniła się skala spożycia alkoholu. Jedynie 5% mieszkańców uważa, iż obecnie pije się mniej niż kiedyś, zaś 29% ankietowanych osób uważa, że obecnie pije się więcej niż kiedyś. Kolejne 28% osób wskazało odpowiedź „trudno ocenić”.

Mieszkańcy Skierniewic posiadają wiedzę na temat konsekwencji spożywania alkoholu. 84% mieszkańców uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest zachowaniem nieodpowiednim. Z tą opinią nie zgodziło się 7% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 9% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

66% osób sądzi, iż alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce, zaś z tą opinią nie zgodziło się 12% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. 22% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia.

Ze stwierdzeniem „Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie” zgodziło się 29% ankietowanych, zaś 58% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 13% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.

Co piąty ankietowany uważa natomiast, iż alkoholizm jest dziedziczny, a 45% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 35% osób.

Według 35% mieszkańców okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 43% osób, a 23% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Co czwarty badany uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 55% osób nie zgadza się z tą opinią, a 20% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

4.1.3. Badania dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Miasta Skierniewice

W badaniu wzięło udział 333 uczniów. Wśród nich przewagę liczebną stanowiły dziewczynki (62%), chłopcy stanowili 38% badanej społeczności. Byli to uczniowie trzech szkół ponadpodstawowych. Wśród nich większość stanowili uczniowie klasy pierwszej, tj. 59%. 24% próby to uczniowie klasy drugiej, 13% badanej społeczności tworzyli uczniowie klasy trzeciej, zaś najmniej liczną grupę tworzyli uczniowie klasy czwartej, tj. 4%.

Ponad połowa ankietowanych, tj. 53% osób, to uczniowie w wieku 17 lat. Natomiast 18 lat i więcej miało 33% uczniów. Szesnastolatki tworzyli 11% badanej społeczności. Najmniej liczną grupę (3% osób) stanowili uczniowie w wieku 14 lat. Ze względu na fakt, iż w badaniu uczestniczyli uczniowie szkół ponadpodstawowych można wnioskować, iż są to osoby, które wcześniej rozpoczęły edukację.

4.1.4. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwszym pytaniem w bloku dotyczącym alkoholu, skierowanym do uczniów, było pytanie o to, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj aż 91% badanych. Z tą opinią nie zgodziło się 4% respondentów, zaś 6% osób nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Uczniowie zostali również zapytani o to, czy oni sami kiedykolwiek spożywali alkohol. Zdecydowana większość z nich twierdzi, że spożywali już alkohol – takiej odpowiedzi udzieliło 84% uczniów.

Kontakt z alkoholem zadeklarowało 87% dziewczynek i 80% chłopców. Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 14 – 16 lat – taką odpowiedź wskazało 59% badanych. 32% uczniów pierwszy raz piło alkohol w wieku 17 i więcej lat, a w wieku 11 – 13 lat pierwszy raz po alkohol sięgnęło 7% uczniów. Natomiast w wieku 8 - 10 lat pierwszy raz alkohol piło 3% uczniów.

Chłopcy najczęściej spożywali po raz pierwszy alkohol w wieku 14 – 16 lat (52%) oraz w wieku 17 i więcej lat (37%). 8% z nich piło pierwszy raz alkohol w wieku 11 – 13 lat, zaś w wieku 8 - 10 lat piło pierwszy raz 3% uczniów.

Większość dziewczynek pierwszy raz miała kontakt z alkoholem również w wieku 14 – 16 lat (62%). Natomiast 29% uczennic pierwszy raz piła alkohol w wieku 17 i więcej lat, a 6% uczennic pierwszy raz sięgnęła po alkohol w wieku 11 – 13 lat. 3% uczennic pierwszy raz piło alkohol w wieku 8 - 10 lat.

Następnie uczniów poproszono o wskazanie rodzaju alkoholu, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (92%), wódkę (81%), likier, nalewki (57%), szampana (80%), wino (75%) oraz inne alkohole (27%). 8% uczniów sięga również po bimber, a 3% po whisky.

Uczniowie po raz pierwszy sięgali po alkohol podczas imprezy towarzyskiej (52%), a także w czasie uroczystości rodzinnej (39%), ze znajomymi na podwórku (31%), na dyskotecce (22%), pod nieobecność rodziców (15%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (8%). Kolejne 8% uczniów wskazało również na inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

Zdecydowana większość uczniów nie doświadczyła nigdy żadnych przykrych konsekwencji spożywania alkoholu – takiej odpowiedzi udzieliło 76% uczniów. Pozostałe osoby wskazywały na: pogorszenie relacji koleżeńskich (9%), problemy w rodzinie (7%), problemy finansowe (6%) oraz problemy w szkole (2%). Co dziesiąty uczeń wskazał na inne konsekwencje, jednak nie wymieniając ich.

Skąd uczniowie mają alkohol, skoro zgodnie z prawem nie mogą sami go kupić? Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie najczęściej są nim częstowani (58%), proszą kogoś o zakup (44%), kupują sobie samodzielnie (38%), dostają go od starszych kolegów (26%), podkradają go rodzicom (9%) oraz dostają go w inny sposób (5%).

Zdaniem większości uczniów, ich rodzice wiedzą o tym, iż spożywają oni alkohol. Takiej odpowiedzi udzieliło 89% osób.

Następnie respondentów zapytano o reakcje ich rodziców na spożywanie przez nich alkoholu. Blisko połowa (48%) badanych przyznała, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę, kolejne 33% osób przyznało, że rodzice nie zareagowali, mimo iż wiedzieli o tym fakcie. 11% uczniów oznajmiło, że rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę. 8% uczniów wskazało na inne zachowania rodziców, nie wymieniono jednak konkretnych przykładów.

53% badanych uczniów uważa, że pozyskanie alkoholu w Skierniewicach jest łatwe. Z tą opinią nie zgodziło się 12% osób, zaś 35% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Uczniowie uważają, że młodzież w ich okolicy zdobywa alkohol w następujący sposób: kupują im starsi koledzy (58%), sami go sobie kupują (53%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup (29%), podkradają go rodzicom z domu (16%) i w inny sposób (2%). 26% uczniów nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie.

4.1.5. Badania sprzedawców punktów sprzedaży alkoholu

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień są oni baczni obserwatorami rzeczywistości społecznej, w związku z tym są w stanie określić skalę występujących problemów związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych. W badaniu zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 16 osób.

W ankiecie wzięło udział również 4 mężczyzn. Najliczniejszą grupę osób tworzyli ankietowani w wieku 26 – 40 lat (11 osób). Pięciu respondentów znajdowało się w grupie 41 – 60 lat, zaś czterech sprzedawców nie miało więcej niż 25 lat.

6 sprzedawców pracuje w swoim zawodzie od 6 do 10 lat, pięć ankietowanych osób pracuje w tym zawodzie od 1 roku do 5 lat, cztery osoby posiadają od 11 do 20 lat doświadczenia zawodowego, zaś dwóch sprzedawców nie pracuje dłużej niż rok, a kolejne trzy osoby pracują w zawodzie powyżej 21 lat.

4.1.6 Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców alkoholu

Pytania kierowane do tej grupy społecznej miały głównie na celu pogłębienie wiedzy z zakresu problematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych w mieście oraz sprawdzenie, czy w Skierniewicach przestrzega się Ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Na początek badanych zapytano, czy ich zdaniem, na przestrzeni ostatnich kilku lat, na terenie miasta zmieniła się skala spożycia alkoholu. Sześciu respondentów uważa, że obecnie spożywa się tyle samo alkoholu co kiedyś. Jedenaście osób sądzi, iż aktualnie pije się więcej niż dawniej, zaś trzech sprzedawców twierdzi, iż współcześnie pije się mniej niż kiedyś.

Kolejne pytania miały na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla osób nieletnich. W tym celu sprzedawców zapytano, jak często sprzedaje się alkohol osobom nieletnim na terenie Skierniewic. Ośmiu ankietowanych uważa, że na terenie miasta nigdy nie sprzedaje się alkoholu osobom nieletnim. Siedmiu sprzedawców uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, dwie osoby wskazały tutaj odpowiedź „czasami”, kolejne dwie zaznaczyły

odpowieź „często”, zaś jeden ankietowany uważa, iż tego typu sytuacje mają miejsce bardzo często.

Większość sprzedawców przyznała także, że zdarzyło im się, iż osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Rzadko, tj. raz lub kilka razy, zdarzyło się to jedenastu sprzedawcom, a często, tj. wiele razy, taka sytuacja przytrafiła się trzem osobom. Kolejne sześć osób zadeklarowało, że nigdy nie spotkały się z takim zdarzeniem.

Osiemnastu ankietowanych nigdy nie sprzedało alkoholu osobie niepełnoletniej. Dwie osoby raz lub kilka razy sprzedały alkohol osobom nieletnim.

Wszyscy sprzedawcy stwierdzili, że pytają o dowód klienta, w sytuacji, gdy mają wątpliwości co do jego pełnoletności, choć nie wszyscy robią to za każdym razem. Należy przypomnieć, iż w takiej sytuacji sprzedawcy mają obowiązek sprawdzenia dokumentu potwierdzającego pełnoletność. Dwóch sprzedawców robiło to rzadko, tj. raz lub kilka razy, pięć osób sprawdzało dowód często, tj. wiele razy oraz trzynastu sprzedawców sprawdza dowód tożsamości za każdym razem, gdy ma wątpliwości.

Ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem w Skierniewicach zdarza się, że osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu siadają za kierownicą. Sześć osób przyznało, że takie sytuacje nigdy nie mają miejsca. Zdaniem ośmiu osób zdarza się to rzadko, trzech sprzedawców uważa, że taka sytuacja ma miejsce czasami. Dodatkowo dwóch ankietowanych uważa, że do tego typu sytuacji dochodzi często, zaś jedna osoba twierdzi, iż zdarza się to bardzo często.

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym jest niezgodna z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem, w mieście sprzedaje się alkohol osobom znajdującym się pod wpływem alkoholu. Sześć osób sądzi, iż nie sprzedaje się alkoholu takim klientom. Kolejnych dwóch sprzedawców uważa, że taka sytuacja zdarza się rzadko, cztery osoby wskazały odpowiedź „czasami”, pięciu sprzedawców uważa, że takie sytuacje mogą zdarzać się często, a trzy osoby uważają, iż dzieje się to bardzo często.

Praktycznie wszyscy ankietowani, tj. 17 osób, przyznali, iż zdarzyło im się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić u nich alkohol. Dziesięciu sprzedawcom sytuacja taka przytrafiła się raz lub kilka razy, zaś siedmiu osobom zdarzało się to wiele razy.

Większość badanych nie sprzedała nigdy alkoholu osobie nietrzeźwej – taką odpowiedź wskazało 13 osób. Sześciu sprzedawcom zdarzyło się to raz lub kilka razy, a jednej osobie zdarzało się to wiele razy.

Klienci nie mogą spożywać alkoholu na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy. Pięciu sprzedawców przyznało, że w Skierniewicach klienci nigdy nie spożywają alkoholu na terenie punktu sprzedaży. Zdaniem sześciu osób taka sytuacja ma miejsce rzadko, pięć osób wskazało odpowiedź „czasami”, trzy osoby uważają, że zdarza się to często, a jeden sprzedawca twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce bardzo często.

Większość ankietowanych, tj. 15 osób, nie musiało nigdy wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby nietrzeźwe, które znajdowały się na terenie punktu sprzedaży alkoholu. Czterem osobom zdarzało się to, ale rzadko, a jednej osobie przytrafia się to często.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi to podstawowy dokument, na którym opiera się sprzedaż wyrobów alkoholowych. Trzy osoby przyznały, że znają bardzo dobrze treść tej ustawy. Dziesięć osób sądzi, iż zna poszczególne zapisy ustawy, zaś trzech sprzedawców nie było pewnych, czy znają treść ustawy. Dwóch ankietowanych nie zna ustawy, ale słyszeli o niej, zaś kolejne dwie osoby w ogóle nie słyszały nigdy o tej ustawie oraz jej nie znają.

Zgodnie ze wspomnianą ustawą, w punkcie sprzedaży alkoholu muszą znajdować się tabliczki informujące między innymi o szkodliwości alkoholu, czy też zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym i nieletnim. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, 20 sprzedawców przyznało, iż w ich sklepach znajdują się tabliczki informujące o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 19 osób posiada w sklepie informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, a w 17 punktach widnieje informacja o szkodliwości alkoholu. Dodatkowo w sześciu sklepach pojawiają się informacje o zakazie sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.

Szkolenia dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu powinni przejść wszyscy pracownicy przed rozpoczęciem pracy. 10 sprzedawców przyznało, iż brało udział w takim szkoleniu. Cztery osoby nigdy nie zostały przeszkolone, a kolejnych sześciu ankietowanych nie pamięta, czy brało udział w szkoleniu.

Ankietowanych zapytano też, komu zabrania się sprzedaży i podawania alkoholu według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Poprawnej odpowiedzi udzieliło większość respondentów – tj. 16 osób. Jedna osoba sądzi, iż nie można sprzedawać alkoholu kobietom w ciąży, osobom nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw, a kolejnych trzech sprzedawców zaznaczyło, iż alkoholu nie można podawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży. Tej ostatniej grupie zgodnie z ustawą można sprzedać alkohol.

4.2. Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane na temat funkcjonowania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Zespołu Interdyscyplinarnego i Policji.

4.2.1 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania	2019 r.		2018 r.		2017 r.	
Liczba posiedzeń	52		50		50	
Liczba wniosków o podjęcie działań motywujących	116	29 od rodzin	115	26 od rodzin	145	44 od rodzin
		7 KMP		6 KMP		9 KMP
		12 MOPR		8 MOPR		18 MOPR
		40 Zespół Interdyscyplinarny		51 Zespół Interdyscyplinarny		52 Zespół Interdyscyplinarny
		3 Sąd Rejonowy		7 Sąd Rejonowy		11 Sąd Rejonowy
		25 Prokuratura		17 Prokuratura		11 Prokuratura
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy	49 osób uzależnionych 28 członków rodzin tych osób		89 osób uzależnionych 26 członków rodzin tych osób		111 osób uzależnionych 34 członków rodzin tych osób	
Czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależniania od alkoholu	wobec 54 osób		wobec 81 osób		wobec 145 osób	
Liczba skierowanych do biegłych sądowych/ wydanych opinii	54/33 otrzymało opinię		81/39 otrzymało opinię		79/40 otrzymało opinię	
Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	49		49		69	
Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego w systemie otwartym poprzez:	54	27- terapia w poradni leczenia uzależnień	48	24- terapia w poradni leczenia uzależnień	53	9 -Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny FOCUS
		2 -Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny FOCUS				21 - Rodzinny Klubu Abstynenta „Ametyst”
		20 - Rodzinny Klubu Abstynenta „Ametyst”				12- Grupa AA
		5 - Grupa AA				
Liczba kontroli w	21		9		24	

punktach sprzedaży						
Liczba szkoleń MKRPA/ liczba osób przeszkolonych	1/2		3/8		1/9	
Liczba złożonych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych/ zaopiniowanych pozytywnie (zgodnie z art.18 ust.3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi)	45		46		51	
	32 sklepy	13 gastronomia	34 sklepy	12 gastronomia	37 sklepy	14 gastronomia

4.2.2 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zarówno w 2019 r. jak i 2018 r. z powodu przemocy w rodzinie objął pomocą i wsparciem 82 rodziny, w których było 210 osób. W stosunku do danych z roku 2017 zmniejszyła się liczba rodzin dotkniętych problemem przemocy o 15.

Z powodu alkoholizmu w 2019 r. pomocą objęto 139 rodzin, w których było 221 osób. W 2018 z pomocy MOPR korzystało 157 rodzin, w których było 254 osób. Analogicznie w roku 2017 liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu stanowiła 184 w roku 2016 było ich o 46 więcej. Dane z ostatnich 4 lat pokazują, że maleje liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy MOPR.

4.2.3. Zespół Interdyscyplinarny

W 2019 r. zmalała liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w strukturach MOPR. W porównaniu do 2018 r., gdzie liczba tych kart wyniosła 116, w 2019 r. wynosiła 88. Przeważająca liczba Niebieskich Kart - 76 – była założona podczas interwencji domowych Policji, 10 Niebieskich Kart założyli w rodzinach pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach, 2 Niebieskie Karty zostały założone przez pracowników przychodni lekarskich.

Rodziny, w których funkcjonuje procedura „Niebieskiej Karty” (w 2019 r. było to 130 czynnych „Niebieskich Kart”, w 2018 r. było to 157) są systematycznie monitorowane przez

pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach i dzielnicowych Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach. Wizyty w tych środowiskach mają na celu sprawdzanie bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych oraz monitorowanie ich potrzeb.

W 2019 r. podjęto decyzję o zamknięciu procedury Niebieskiej Karty w 78 rodzinach, w których stwierdzono, że zjawisko przemocy już nie występuje. W 2018 r. zamknięto 134 karty.

4.2.4 Komenda Miejska Policji w Skierniewicach podejmowała działania na rzecz nietrzeźwości:

w 2019

- zatrzymano 241 nietrzeźwych kierowców,
- doszło do 41 zdarzeń drogowych spowodowanych przez kierujących pod wpływem alkoholu,
- 22 nietrzeźwe osoby nieletnie zatrzymano, odwieziono do domów rodzinnych,
- 255 osób nietrzeźwych zatrzymano w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych,
- przeprowadzono 100 interwencji wobec zakłóceń porządku publicznego,

w 2018

- zatrzymano 266 nietrzeźwych kierowców,
- doszło do 41 zdarzeń drogowych spowodowanych przez kierujących pod wpływem alkoholu, w tym 8 wypadków i 33 kolizji,
- 21 nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymano, odwieziono do domów rodzinnych,
- 251 osób nietrzeźwych zatrzymano w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych,
- przeprowadzono 1 interwencję wobec naruszeń warunków sprzedaży alkoholu,
- przeprowadzono 855 interwencji wobec zakłóceń porządku publicznego,

w 2017

- zatrzymano 226 nietrzeźwych kierowców,
- doszło do 38 zdarzeń drogowych spowodowanych przez kierujących pod wpływem alkoholu,
- 27 nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymano, odwieziono do domów rodzinnych,
- 226 osób nietrzeźwych zatrzymano w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych,
- przeprowadzono 3 interwencje policji wobec naruszeń warunków sprzedaży alkoholu, gdzie w 1 przypadku wszczęto postępowanie sprawdzające a w 2 przygotowawcze.

5. Ocena zasobów mających zastosowanie w działaniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

5.1 Podmioty wykonujące działalność leczniczą

5.1.1 Podstawowa Opieka Zdrowotna

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących szkodliwie na ok. 2,5 mln. Pozwala to stwierdzić, że populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie jest aż cztery razy większa niż populacja osób uzależnionych od alkoholu i stanowi ok. 10% dorosłych mieszkańców Polski. Osoby pijące alkohol szkodliwie doświadczają z powodu picia negatywnych konsekwencji zdrowotnych, społecznych, psychologicznych, choć nie są uzależnione. Natomiast ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych jego ilości (jednorazowo i łącznie w określonym czasie), które aktualnie nie pociąga za sobą negatywnych konsekwencji, ale można oczekiwać, że te się pojawią, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony.

Część zgłoszeń pacjentów do podstawowej opieki zdrowotnej ma swoje źródło właśnie w problemach spowodowanych nadużywaniem alkoholu. Oznacza to, że te osoby nie potrzebowałyby porad lekarskich, gdyby w zalecany sposób ograniczyły spożywanie alkoholu. W związku z tym Światowa Organizacja Zdrowia opracowała dla lekarzy pierwszego kontaktu metodę szybkiego i prostego dokonywania testów przesiewowych oraz przeprowadzania interwencji w przypadku rozpoznania nadużywania przez pacjenta alkoholu bądź podejrzenia uzależnienia.

W Mieście Skierniewice świadczenia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są przez 10 podmiotów leczniczych w 12 lokalizacjach. Wykaz tych podmiotów wraz z danymi adresowymi przedstawiono w poniższej tabeli.

L.p.	Podmiot leczniczy	Adres
1.	Centrum Medyczne Ogrodowa <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Ogrodowa 21/23 96-100 Skierniewice, ul. Narcyzowa 3
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarsko – Rehabilitacyjna KA - MED s. c. <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Armii Krajowej 33
3.	MEDYK Sp. z o. o. <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Henryka Sienkiewicza 1
4.	NZOZ Przychodnia Medycyny Rodzinnej "WIDOK" Spółka Jawna Maciej Pigoń Maria	96-100 Skierniewice, ul. Melchiora Wańkowicza 7

	Stebel <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	
5.	Przychodnia Lekarska „ESKULAP” <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Sobieskiego 29
6.	Neuca Med Sp. z o. o. <i>Poradnia Lekarza POZ „Judyta”</i>	96-100 Skierniewice, ul. Reymonta 16 96-100 Skierniewice, ul. W. Orkana 6D/E/F
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "KOPERNIK" JACEK NAPIÓRKOWSKI SPÓŁKA JAWNA <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Mikołaja Kopernika 9a
8.	Przychodnia RAWKA s.c. A. Kozłowska, P. Tokarzewski <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. S. Domarasiewicza 3/5
9.	Ambulatorium - Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Jednostki Wojskowej Nr 4159 <i>Poradnia Lekarza POZ</i>	96-100 Skierniewice, ul. Kilińskiego 27
10	Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach (Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna)	96-100 Skierniewice, ul. Jana III Sobieskiego 4

5.1.2. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

W procesie diagnozowania zaburzeń związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zaburzeń nawyków i popędów, jak również innych zaburzeń psychicznych uczestniczą lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia diagnozy, w tym diagnozy uzależnienia od alkoholu, uprawniony jest lekarz.

Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień udzielane są w warunkach stacjonarnych, dziennych oraz ambulatoryjnych. W Mieście Skierniewice świadczenia tego rodzaju udzielane są wyłącznie w trybie ambulatoryjnym przez 8 podmiotów leczniczych.

L.p.	Podmiot udzielający świadczeń	Jednostka organizacyjna	Komórka organizacyjna	Umowa z NFZ
1	Centrum Medyczne Oгородowa	Centrum Medyczne Oгородowa 96-100 Skierniewice ul. Oгородowa 21/23	Poradnia zdrowia psychicznego	Nie
2.	Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	Poradnia specjalistyczna 96-100 Skierniewice ul. Wita Stwosza 1	Poradnia zdrowia psychicznego	Tak
		Poradnia specjalistyczna 96-100 Skierniewice ul. Jana III Sobieskiego 4	Poradnia leczenia uzależnień	Tak
3.	MEDYK Sp. z o.o.	Przychodnia Lekarska	Poradnia zdrowia	Tak

		MEDYK 96-100 Skierniewice ul. H. Sienkiewicza 1	psychicznego Poradnia psychologiczna	Nie
4.	NZOZ Przychodnia Medycyny Rodzinnej "WIDOK" Spółka Jawna Maciej Pigoń Maria Stebel	Przychodnia "WIDOK" 96-100 Skierniewice ul. M. Wańkowicza 7	Poradnia zdrowia psychicznego Poradnia psychologiczna	Nie Nie
5.	Przychodnia Lekarska „ESKULAP”	Przychodnia Lekarska "ESKULAP" 96-100 Skierniewice ul. Sobieskiego 29	Poradnia psychiatryczna Poradnia psychologiczna Poradnia psychologii dziecięcej	Tak Tak Tak
6.	Neuca Med Sp. z o. o.	Przychodnia „Judyta” 96-100 Skierniewice ul. Reymonta 16 Przychodnia „Judyta” - filia 96-100 Skierniewice ul. W. Orkana 6D/E/F	Poradnia psychologiczna Poradnia psychologiczna	Nie Nie
7.	BIZNES PARTNER Sp. z o. o.	NZOZ Biznes Partner Med 96-100 Skierniewice ul. Mikołaja Kopernika 9a	Poradnia zdrowia psychicznego Poradnia psychologiczna	Nie Nie
8.	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych "Wspólna Troska"	NZOZ Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny Dla Dzieci Niepełnosprawnych 96-100 Skierniewice ul. Stefana Batorego 64H	Poradnia zdrowia psychicznego Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci	Nie Nie

Pośród wyżej wymienionych podmiotów 3 posiadają umowę z NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej i są to:

1. **Wojewódzki Szpital Zespólny**, który realizował świadczenia w ramach dwóch poradni:

Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Wita Stwosza 1, 96-100 Skierniewice, gdzie pracuje dwóch psychologów i dwóch psychiatrów. Przyjęcia do psychologa odbywają się ze skierowaniem lekarskim, a przyjęcia do psychiatry odbywają się bez skierowania. Pacjent zobowiązany jest do podania numeru PESEL. Poradnia pracuje 5 dni w tygodniu.

Poradnia Leczenia Uzależnień ul. Jana III Sobieskiego 4 (pawilon C, wejście od strony Al. Rataja). Rejestracja do poradni odbywa się **bez skierowania** lekarskiego. Pacjent zobowiązany jest do podania numeru PESEL. Istnieje możliwość rejestracji telefonicznej. Poradnia współpracuje z Klubem Abstynenta „Ametyst” który działa w strukturach Skierniewickiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich AMETYST, Stowarzyszeniem Rozwoju Rodziny FOCUS, kuratorami sądowymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie.

2. Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej Medyk Spółka z o.o.

Poradnia Zdrowia Psychicznego, ul. Sienkiewicza 1, 96-100 Skierniewice. W poradni porad udzielają: 1 lekarz specjalista psychiatra, 2 psychologów klinicznych, 1 psychoterapeuta.

3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Eskulap", ul. Jana III Sobieskiego 29, 96-100 Skierniewice.

W roku 2020 r. przychodnia realizowała świadczenia w ramach dwóch poradni, które posiadały i nadal posiadają umowy z NFZ. Są to:

Poradnia Zdrowia Psychicznego (PZP) i Poradnia Psychologiczna i Psychologii Dziecięcej. W ramach PZP przyjmują lekarze psychiatry i psychoterapeuci (psychologowie), a w ramach poradni psychologicznej tylko psychoterapeuci (psychologowie). W roku 2020 r. w PZP przyjmował 1 psychiatra i 4 psychoterapeutów, w ramach Poradni Psychologicznej - 4 psychoterapeutów. Liczba przyjęć uzależniona jest od wysokości umowy z NFZ, a w przypadku PZP również od dostępności lekarza. W ramach obu poradni, większość kontraktów z NFZ realizowana była przez psychoterapeutów. W ramach poradni psychologicznej przyjmowane są także dzieci i młodzież, ponieważ jedna z psychoterapeutek jest z wykształcenia również pedagogiem i specjalizuje się w psychoterapii dzieci i młodzieży.

Na rynku prywatnym świadczenia w omawianym rodzaju udzielane są dodatkowo przez lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii w ramach indywidualnych praktyk.

Ponadto na terenie województwa łódzkiego w ramach kontraktu z NFZ usługi zdrowotne świadczą Poradnie Leczenia Uzależnienia od Alkoholu:

1. Klinika Psychiatryczna i Terapii Uzależnień WOLMED Joanna Wysogład-Wolniak

Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia

ul. Opalowa 9, 97-400 **Belchatów**

Telefon do rejestracji: 446 337 899, Telefon: 446 337 899

2. Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. Bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi

Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu

ul. Niciarniana 41, 92-320 **Łódź-Widzew**

Telefon do rejestracji: 426 761 661, Telefon: 426 761 661

3. Powiatowy Zespół Poradni w Łasku spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

ul. Warszawska 62, 98-100 **Łask**

Telefon do rejestracji: 436 752 295, Telefon: 436 752 295

4. Przedsiębiorstwo Usług Medycznych COGITO

Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu

ul. Ignacego Krasickiego 78, 97-500 **Radomsko**

Telefon do rejestracji: 447 381 247, Telefon: 447 381 247

5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Aleksandrów Ł.

Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia

ul. Marii Skłodowskiej - Curie 1, 95-070 **Aleksandrów Łódzki**

Telefon do rejestracji: 427 127 710, Telefon: 427 127 710

6. Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi

Wojewódzki Ośrodek Leczenia Uzależnień

ul. Aleksandrowska 159, 91-229 **Łódź-Bałuty**

Telefon do rejestracji: 427 155 777, Telefon: 427 155 777

7. Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

ul. Czapliniecka 123, 97-400 **Bełchatów**

Telefon do rejestracji: 446 358 311, Telefon: 446 358 31

8. Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu

Poradnia Leczenia Uzależnień

ul. Sieradzka 3, 98-290 **Warta**

Telefon do rejestracji: 438 294 013, Telefon: 438 294 013

9. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej - Curie w Zgierzu

Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu

ul. Parzęczewska 35, 95-100 **Zgierz**

Telefon do rejestracji: 427 144 529, Telefon: 427 144 528

10. ZDUŃSKOWOLSKI SZPITAL POWIATOWY SPÓŁKA Z O. O.

Poradnia Leczenia Uzależnień

ul. Królewska 29, 98-220 **Zduńska Wola**

Telefon do rejestracji: 438 245 170, Telefon: 438 245 170.

Na terenie województwa mazowieckiego najbliższą oddaloną Poradnią Leczenia Uzależnień od Alkoholu i świadcząca usługi kontraktowane z NFZ jest min:

1. CENTRUM ZDROWIA MAZOWSZA ZACHODNIEGO SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu

ul. LIMANOWSKIEGO 30, 96-300 **Żyrardów**

Telefon do rejestracji: 46-855-20-11

Telefon: 46-855-20-11

5.2 Zasoby Miasta Skierniewice oraz jednostek podległych/współpracujących

Wśród zasobów mających zastosowanie w działaniach z zakresu profilaktyki alkoholowej, a także w udzielaniu wsparcia i opieki wobec osób z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania spowodowanymi używaniem alkoholu, wymienić należy:

- a) Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- c) Zespół Interdyscyplinarny,
- d) Szkoły i placówki oświatowe na terenie miasta,
- e) Komendę Miejską Policji w Skierniewicach,
- f) Straż Miejską.

5.3 Organizacje pozarządowe

5.3.1 Statutowo działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

a) **Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich AMETYST**, ul. Kozińskiego 3, 96-100 Skierniewice:

Główne cele wynikające ze statutu: zmniejszanie rozmiaru aktualnie istniejących problemów związanych z nadmiernym nadużywaniem alkoholu (uzależnieniem) i przemocą w rodzinie, kompleksowa opieka specjalistyczna nad rodzinami z dysfunkcjami wychowawczymi, zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, obniżenie śmiertelności i ryzyka zachorowań, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rehabilitacja społeczna osób uzależnionych i ich rodzin, rozwój profilaktyki i przeciwdziałanie przestępczości wśród dzieci i młodzieży, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Skierniewic.

b) Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny FOCUS, ul. Sosnowa 93, 96-100 Skierniewice:

Główne cele wynikające ze statutu: niesienie wszechstronnej pomocy ludziom uzależnionym w kształtowaniu własnego rozwoju osobistego i rodzinnego w środowisku, podejmowanie działań naprawczych wobec osób stosujących przemoc, w szczególności przemoc w rodzinie oraz udzielanie pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą.

5.3.2 Prowadzące Placówki wsparcia dziennego

a) Polski Komitet Pomocy Społecznej, Aleja Niepodległości 4 nr 1/2, 96-100 Skierniewice

b) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy ul. Rybickiego 6, 96-100 Skierniewice

(stan na dzień 30.09.2020 r.)

Nazwa placówki	Forma placówki	Organizacja pozarządowa prowadząca placówkę	Adres placówki	Liczba miejsc
Świetlica profilaktyczno - środowiskowa	specjalistyczna	Polski Komitet Pomocy Społecznej 96-100 Skierniewice Aleja Niepodległości 4 nr 1/2	96-100 Skierniewice, Aleja Niepodległości 4 nr 1/2	20
Środowiskowe Ognisko Wychowawcze	opiekuńcza	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy 96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6	96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6	255
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 1	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Sienkiewicza 14	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 4	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Jasna 30	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 4	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Szarych Szeregów 6	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 7	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Św. Maksymiliana Kolbe 30	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 5	opiekuńcza		96-100 Skierniewice, ul. M. Konopnickiej	

			5	
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza przy SP Nr 9	opiekuńcza		96-100 Skierniewice, ul. Tetmajera 7	
„Świetlica integracyjna dla dzieci” przy SP Nr 1	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Sienkiewicza 14	

Ponadto w zakresie prowadzenia dla dzieci i młodzieży profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w połączeniu ze wsparciem psychologicznym w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oprócz wyżej wymienionych, działają w szczególności Kluby i Stowarzyszenia Sportowe oraz Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Skierniewice.

6. Cele i zadania

6.1. Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Skierniewic (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;

Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;

Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia.

6.2. Cele szczegółowe:

1. Zwiększanie dostępu do pomocy terapeutycznej, oferty pomocowej poprzez wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;

2. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz bezpieczeństwa publicznego;
3. Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych;
4. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu przez wszystkich mieszkańców;
5. Opóźnianie inicjacji alkoholowej, narkotykowej i tytoniowej;
6. Wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego i aktywnego stylu życia.

6.3. Zadania Miejskiego Programu

1. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM			
L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
1.1	Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu i innych miejsc pomocowych: - zakup i dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych typu broszury i ulotki o chorobie alkoholowej	- kwota środków finansowych - liczba przekazanych materiałów	Miasto Skierniewice organizacje pozarządowe
1.2	Prowadzenie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin: - prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat choroby alkoholowej, metod leczenia, faz rozwoju uzależnienia, - udzielanie porad specjalistów psychologa, prawnika, pedagoga i konsultacji telefonicznych, - motywowanie osób uzależnionych jak i członków ich rodzin po podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, korzystania z grup samopomocowych, leczenia specjalistycznego, - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, - rozpoznawanie zjawiska przemocy w rodzinie, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy, - inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania przemocy w rodzinie,	- liczba punktów konsultacyjnych, - liczba osób oraz udzielonych im porad, - liczba pracowników punktów, - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice organizacje pozarządowe

	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową, - gromadzenie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które prowadzą systemową, pomoc dla rodziny 		
1.2	<p>Podjęcie czynności zmierzających do wydania orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, - kierowanie do biegłego sądowego psychologa i lekarza psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób nie wyrażających zgody na leczenie odwykowe, - wnioskowanie do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z którymi zespół motywujący przeprowadził rozmowy interwencyjno – motywujące, - liczba otrzymanych przez MKRPA wniosków w sprawie objęcia osób podejrzanych o nadużycie alkoholu leczeniem odwykowym, - liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego/wysokość środków finansowych - liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia/wysokość środków finansowych 	Miasto Skierniewice Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
1.3	Wspieranie i dofinansowanie szkoleń, kształcenie i doskonalenie zawodowe dla osób w zakresie pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz ofiarami przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń, - liczba osób, - kwota środków finansowych. 	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe
1.4	Wspieranie działalności środowisk abstynentów	<ul style="list-style-type: none"> - liczba NGO prowadzących program dla abstynentów, - liczba uczestników 	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe

2. UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE			
L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
2.1	<p>Prowadzenie Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej, - udzielanie porad przez prawnika, - indywidualna praca z psychologiem, - konsultacje z policjantem – resocjalizatorem, - mediacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ośrodków - grupa wsparcia dla ofiar przemocy /liczba osób, - konsultacje prawne/ liczba osób, - praca z psychologiem /liczba osób, - konsultacje z resocjalizatorem/liczba 	Miasto Skierniewice organizacje pozarządowe

		osób, - kwota środków finansowych	
2.2	Prowadzenie schroniska/hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie	- liczba obiektów/ liczba osób, - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice organizacje pozarządowe
2.3	Prowadzenie działań polegających na: - zwiększaniu wiedzy społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, - możliwości przeciwdziałania temu zjawisku oraz sposobów reagowania, - dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji	- liczba działań	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe Komenda Miejska Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
2.4	Podjęcie działań wspierająco – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą domową	- praca z psychologiem / liczba osób - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe
2.5	Podjęcie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie	- liczba założonych Niebieskich Kart, - liczba rodzin w których funkcjonuje procedura Niebieskiej Karty	Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe
2.6	Prowadzenie działań związanych z pracą społeczną oraz pomocą psychologiczną, prawną i materialną na rzecz rodzin i osób z problemem alkoholowym, przemocą fizyczną i psychiczną	- liczba rodzin/osób, - kwota środków finansowych,	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
2.7	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba szkoleń, - liczba osób	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe

3. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
3.1	Realizacja programów profilaktycznych (w tym także spektakle teatralne, warsztaty, kampanie edukacyjne, konkursy profilaktyczne, publikacje prasowe i inne działania informacyjno - edukacyjne) dla dzieci i młodzieży ze szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych	- liczba zrealizowanych programów, - liczba placówek realizujących programy, - liczba odbiorców w/w (dzieci/rodzice), - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.2	Wspieranie programów profilaktycznych	- liczba programów,	Miasto Skierniewice,

	rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego we wszystkich obszarach profilaktyki	- liczba uczniów, - liczba nauczycieli - liczba rodziców, - kwota środków finansowych	szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.2	Realizacja projektów profilaktycznych dla młodzieży, w tym również wspieranie akcji organizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych, kształcenie młodzieżowych liderów promocji zdrowia	- liczba projektów - liczba odbiorców	szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.3	Wsparcie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów z możliwością zakupu niezbędnych materiałów, broszur i artykułów	- liczba działań - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.4	Wzmacnianie kompetencji nauczycieli, pedagogów, psychologów, wychowawców i osób pracujących z dziećmi oraz młodzieżą, w zakresie pracy profilaktycznej	- liczba programów/szkoleń, - liczba odbiorców	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.5	Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów	- kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.6	Wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców/opiekunów, realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze	- liczba programów, - liczba beneficjentów: rodzice/ opiekunowie nauczyciele/ wychowawcy	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.7	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży służąca wzmacnianiu czynników chroniących, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorce trzeźwości oraz promocji zdrowego i aktywnego stylu życia (obozy, kolonie, półkolonie letnie i zimowe, pozalekcyjne zajęcia w tym sportowe, kulturalne, rekreacyjne oraz inne formy wypoczynku z elementami profilaktyki)	- liczba i rodzaj zorganizowanych działań, - liczba odbiorców, - kwota środków finansowych (w tym środki finansowe przeznaczone na modernizację lub utrzymanie tych miejsc)	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.8	Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego w formie: - opiekuńczej w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, - specjalistycznej, - pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę	- liczba placówek - liczba dzieci - liczba wychowawców - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe
3.9	Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych	- liczba działań - liczba odbiorców	Miasto Skierniewice, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
3.10	Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców	Miasto Skierniewice, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i placówki oświatowe,

			organizacje pozarządowe
3.11	Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych	- liczba szkoleń dla sprzedawców alkoholu, - liczba odbiorców	Miasto Skierniewice, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.12	Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego	- liczba działań/kampanii, - ilość materiałów, - liczba	Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, szkoły średnie i placówki oświatowe, szkoły nauki jazdy, Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Kierowców
3.13	Podejmowanie działań na rzecz trzeźwości w miejscach publicznych i bezpieczeństwa publicznego	- liczba działań edukacyjnych	Miasto Skierniewice, Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, szkoły i placówki oświatowe
3.14	Upowszechnianie wiedzy na temat szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z picia alkoholu oraz oferty pomocowej w sytuacjach związanych z negatywnymi konsekwencjami używania alkoholu	- ilość materiałów - liczba działań	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3.15	Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu w ciąży, zwłaszcza pod kątem wpływu alkoholu na rozwijający się płód	- ilość materiałów - liczba działań	szkoły i placówki oświatowe, Miasto Skierniewice
3.16	Działania na rzecz rozwoju wolontariatu jako jednej z form profilaktyki uzależnień	- liczba działań - liczba osób - kwota środków finansowych,	organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe
3.17	Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym przez prowadzenie badań, sondaży opinii publicznej, sporządzanie lokalnych diagnoz pozwalających ocenić aktualny stan problemów alkoholowych	- liczba przeprowadzonych badań	Miasto Skierniewice, szkoły i placówki oświatowe

4. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
4.1	Koordynowanie działań dotyczących pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym i ofiarom przemocy, poprzez współpracę z placówkami leczenia odwykowego, Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Zespołem Interdyscyplinarnym, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji Programu	Miasto Skierniewice Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.2	Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi oraz innymi instytucjami i organizacjami, których działalność nakierowana jest na promocję zdrowych postaw społecznych	- liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji Programu	szkoły i placówki oświatowe instytucje kultury i sportu

4.3	Współpraca z organizacjami pozarządowym, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi i stowarzyszeniami abstynenckimi	- liczba podpisanych umów na wsparcie lub powierzenie realizacji działań, - kwota środków finansowych	Miasto Skierniewice organizacje pozarządowe
4.4	Współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Fundacją „ETOH”, celem uzyskania pomocy merytorycznej, organizacyjnej dla wdrażania i realizacji Programu oraz innymi instytucjami, które profesjonalnie zajmują się działalnością profilaktyczną	- liczba uzyskanych porad	Miasto Skierniewice
4.5	Wspieranie inicjatyw społecznych o charakterze proabstynenckim i prozdrowotnym poprzez dofinansowywanie działalności rozrywkowej, sportowej, turystycznej, informacyjnej i innej, która kształtowałaby normy obyczajowe oraz styl życia zgodnie z duchem trzeźwości, podejmowanych przez różnego rodzaju organizacje, instytucje oraz ruchy trzeźwościowe	- liczba odbiorców inicjatyw społecznych o charakterze proabstynenckim i prozdrowotnym	Miasto Skierniewice, organizacje pozarządowe, instytucje kultury i sportu
4.6	Rozpowszechnianie broszur, czasopism specjalistycznych, branżowych i umożliwienie korzystania z nich instytucjom i stowarzyszeniom współpracującym	- ilość tytułów	Miasto Skierniewice

5. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAJĄCYCH NARUSZENIA PRZEPISÓW PRAWA W TYM NA RYNKU NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH			
L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
5.1	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.	- liczba szkoleń, - liczba uczestników	Miasto Skierniewice Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5.2	Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	- liczba kontroli	Miasto Skierniewice, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5.3	Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	- liczba interwencji/ zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa - liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Miasto Skierniewice, Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5.4	Podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz trzeźwości w miejscach publicznych	- liczba działań	Komenda Miejska Policji, Straż Miejska,

			szkoły i placówki oświatowe
5.5	Podjęmowanie działań informacyjno - edukacyjnych na rzecz trzeźwości na drogach	- liczba działań, - liczba zatrzymanych nietrzeźwych, - liczba zdarzeń drogowych spowodowanych przez kierujących pod wpływem alkoholu	Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, szkoły nauki jazdy

6. WSPIERANIE ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO POPRZEZ ORGANIZOWANIE I FINANSOWANIE CENTRÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ			
L.P.	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	PLANOWANY REALIZATOR
6.1	Organizacja centrów integracji społecznej	- liczba osób uczestniczących w zajęciach centrów integracji społecznej - wysokość dofinansowania	Powiatowy Urząd Pracy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Miasto Skierniewice

7. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach i pracach Komisji

1. Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącemu, sekretarzowi i członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście Skierniewice przysługuje wynagrodzenie za prace w posiedzeniach Komisji.

2. Wynagrodzenie wypłacane jest za:

1) prace wykonywane w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

2) udział w posiedzeniach Komisji.

3. Wynagrodzenie za pracę, o której mowa w punkcie 2, ustala się w sposób następujący:

1) dla przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie miesięczne w wysokości 750 zł (słownie: siedemset pięćdziesiąt złotych) brutto. Za każdą nieobecność przewodniczącego i sekretarza Komisji w posiedzeniu potrąca się kwotę 187,50 zł (słownie: sto osiemdziesiąt siedem złotych 50/100) brutto.

2) dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie miesięczne w wysokości 450 zł (słownie: czterysta pięćdziesiąt złotych) brutto. Za każdą nieobecność członka w posiedzeniu Komisji potrąca się kwotę 112,50 zł (słownie: sto dwanaście złotych 50/100) brutto.

4. Podstawą do stwierdzenia obecności członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu jest praca wykonana w dniu i lista obecności podpisana przez obecnych z chwilą rozpoczęcia posiedzenia.

5. Miesięczne zbiorcze zestawienie należności za udział w posiedzeniach członków Komisji przygotowuje przewodniczący, wiceprzewodniczący lub sekretarz Komisji i przedkłada Naczelnikowi Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Sportu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Skierniewice.

6. Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Sportu i Spraw Społecznych sprawdza zestawienie pod względem merytorycznym i zatwierdza do wypłaty.

7. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach wypłacane jest za dany miesiąc z dołu, w ciągu 7 dni od dnia przedłożenia przez Przewodniczącego Komisji zestawienia należności.

8. Monitoring Realizacji Programu

1. Przez cały okres realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będzie podlegał monitoringowi.
2. Koordynację realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok prowadził będzie Wydział Rozwoju Gospodarczego Sportu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Skierniewice.
3. Monitoring realizacji Miejskiego Programu prowadzony będzie poprzez:
  - sprawozdania wewnętrzne - finansowe dla Skarbnika Miasta,
  - sprawozdania realizatorów z przeprowadzonych działań,
  - wizyty kontrolne,
  - zbieranie i opracowywanie informacji i danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie we współpracy z podmiotami realizującymi zadania wynikające z programu,
  - sprawozdania zewnętrzne dla Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Informacja o realizacji programu przedstawiona zostanie Radzie Miasta Skierniewice w terminie do 30 kwietnia 2022 roku.

9. Źródła finansowania programu

Finansowanie realizacji niniejszego programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze.

Plan wydatków na 2021 rok wynosi **1 100 000,00 zł**.

Planowany preliminarz wydatków związanych z realizacją Programu

Podział środków finansowych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Kwota
Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych: fundacje i stowarzyszenia	520 000 zł
Wynagrodzenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koszty postępowań sądowych o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego i inne.	66 000 zł
Wynagrodzenia psychologa i psychiatry wykonujących badania i wydających opinie o stopniu uzależnienia od alkoholu oraz inne wydatki z tytułu zawartych umów o dzieło i umów-zleceń m.in. z tytułu organizacji wypoczynku zimowego i letniego, inne.	70 500 zł
Działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców miasta – audycje profilaktyczne, artykuły w mediach, programy profilaktyczne, imprezy integracyjne, organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży, organizacja zajęć pozalekcyjnych.	432 500 zł
Zakup nagród dla uczestników konkursów poświęconych profilaktyce uzależnień, wyposażenie placówek oświatowych w sprzęt do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych, zakup fachowych wydawnictw i inne.	11 000 zł
RAZEM	1 100 000 zł

Kwoty w poszczególnych częściach składowych zestawienia finansowego w wyniku zaistniałych potrzeb mogą zostać przesunięte.

Podstawa prawna: art.18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019. poz. 2277 ze zm.).